

Företagets internationaliseringsprocess – lärande i nätverk

Recenseras av Patrik Johansson

Författare till boken är Jan Johanson, Anders Blomstermo och Cecilia Pahlberg. Boken är utgiven av Studentlitteratur och omfattar 186 sidor.

I *Företagets internationaliseringsprocesser* går författarna igenom vad som påverkar ett företags internationalisering. De visar på modeller över internationaliseringsprocessen och avslutar med en diskussion kring nätverk och internationellt företagande. På bokens baksida står att den tänkte läsaren är studerande, konsult, ledare eller medarbetare i företag. En sådan läsare vill säkert läsa om företag och internationalisering. Men jag tror inte de blir så förtjusta i den här boken, då författarna underskattar läsaren genom överdrivet på-näsan-skrivande och överpedagogiskt nit.

Missbrukade begrepp finns det gott om, globalisering är ett. Globaliseringen ökar, skriver de tre författarna till *Företagets internationaliseringsprocess* i bokens första mening. Sen visar de i inledningen hur de svenska företagen i allt högre grad hänger samman med företag i en del andra länder – det vill säga EU, USA, en del länder i Asien, ännu färre i Sydamerika och i Afrika. Ett litet urval av globens länder alltså, den större delen av världen har de svenska företagen mycket lite kontakt med, om någon alls. Hur globalt är det? För de flesta makthavare ligger Sicilien i söder och ingen annanstans och inte mycket tyder på en förändring i vardande. Att svenska företag satsar mer och djupare på att öka befintliga handelsströmmar är inte en ökad globalisering. Det är ökad satsning på exportmarknaderna. Är det något som ökar globalt är det snarare protester mot maktcentreringen än det gemensamma företagandet.

Och mycket riktigt, *Företagets internationaliseringsprocesser* handlar inte om globalisering, den bara börjar med det. Boken handlar om internationalisering, det vill säga hur företag utvecklar internationell verksamhet. Närmare bestämt vill författarna beskriva hur svenska företag internationaliserats. Varför de skriver om globalisering i början framgår inte. Det kunde ha varit ett grepp att fånga läsaren, men för mig fungerar det tvärtom. Även omslaget fungerar dåligt. Med bilder från svensk industri väcker omslaget associationer till de överpedagogiska bildband lärarkåren envisades med på sjuttioalet, pling sa speakerrösten, och vi visste att bara vi kunde uthärda några pling till kunde lektionen fortsätta på något vettigt sätt.

Boken är bladdervänlig med många, utförliga och pedagogiska exempel som är tänkta att illustrera teorier och poänger. Texten samlas upp i små sammanfattande, skuggade rutor mellan styckena. I rutorna samlas självklarheter som att "erfarenhet av internationell verksamhet och internationella marknader är viktigt vid internationalisering" (sidan 68) och att "samarbete med viktiga kunder och leverantörer är viktigt för lärandet i affärsförbindelser" (sidan 88). I slutet av varje kapitel finns diskussionsfrågor att diskutera för den som vill. Exempelvis "Redogör för fördelar och nackdelar med agenter på utländska marknader" (sidan 123) och "vad innebär en strategisk allians" (sidan 141).

Säga vad man vill om atomistisk kunskap, men särskilt användbar till annat än till framgång i Jeopardy är den inte. Roger Säljö drar i boken *Hur vi lär* den till synes något paradoxala slutsatsen att det är "avsikten att lära texten som leder människan till att missförstå den" (1986, sidorna 121 och 122). Istället för att lita på att texten i sig förmedlar kunskap och att läsaren vill ta till sig dess budskap ges en tillrättalagd, färdigtuggad text som underlättar utantillärning och minskar textens kommunikativa möjligheter. Kanske är det förlaget som velat göra *Företagets internationaliseringsprocess* mer läroboksaktig och föreslagit diskussionsfrågor och uppsamlingsrutor. Synd att författarna lyssnat i så fall, för det pedagogiska tilltaget fungerar inte. För den som letar efter ett exempel på en bok där formen stör innehållet så finns här ännu ett.

Utifrån frågan om hur företag internationaliseras leds läsaren efter några kapitel genom en historisk beskrivning av hur en forskargrupp (med efterföljare) under Sune Carlssons ledning från sextioalet och framåt lärde sig allt mer om det internationella företagandet. Avsnittet om Uppsalaforskningen kring det internationella företagandet är bokens bästa. Här återges något av forskarnas nyfikenhet och glädje över nya insikter. Vi får veta att verkligheten inte var som många trott. Framförallt var det få som var så rationella som de själva och de flesta andra var övertygade om att de var. Det är slutsatser som kännetecknar mycket av organisationsforskningen från den tiden. Herbert Simon bytte ut rational man mot administrative man och Sune Carlsson visade att företagsledare ledde på helt andra sätt än man tidigare trott, för att nämna några av de stora.

Hade författarna låtit texten vara sig själv nog och koncentrerat sig på den och inte på överdriven pedagogik genom hela boken hade den varit mer givande. Vill man lära sig mer om internationalisering tycker jag det är bättre att läsa en annan bok i ämnet.

Referenser:

Roger Säljö, 1986

Att lära genom att läsa, sidorna 102 till 125 i Ference Marton, Dai Hounsell och Noel Entwistle, Hur vi lär. Rabén Prisma.